

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ

Сучасне суспільство характеризується властивими для трансформаційних суспільств швидкими змінами у всіх сферах життя. Особливо швидко зміни відбуваються завдяки багатьом чинникам, що сьогодні рухають економіку та промисловість, впливають на розвиток культури міжнародних відносин, залежать від світових міграційних процесів, впливають на розвиток інформаційного й освітянського простору. Протягом останнього десятиліття розвинені країни Європи та світу розпочали ґрунтовну дискусію, яка й досі триває на міжнародному рівні, навколо того, як дати людині належні знання, вміння та компетентності для забезпечення її гармонійної взаємодії з технологічним суспільством, що швидко розвивається. Саме тому важливим є усвідомлення самого поняття компетентності, розуміння, які саме компетентності і як необхідно формувати, що має бути результатом діяльності людини.

Більшість науковців говорять про необхідність визначити, відібрати та ґрунтовно ідентифікувати обмежений набір компетентностей, які є найважливішими, інтегрованими, ключовими. На думку експертів, створення умов для набуття необхідних компетентностей протягом всього життя сприятиме: продуктивності та конкретності людини на ринку праці; скороченню безробіття завдяки розвитку гнучкої (адаптивної) та кваліфікованої робочої сили; розвитку середовища для інноваційних перетворень в умовах глобальної конкуренції.

У зарубіжних наукових джерелах поняття «компетентність» трактується як сукупність знань, навичок, якостей, поведінки, ставлення і застосування їх у практиці професійної діяльності [1]. Російські дослідники В. Кальней та С. Шишов вважають компетентність здатністю і досвідом самостійної діяльності на основі здобутих універсальних знань [2].

У вітчизняних досліджень зустрічаємо трактування терміну «компетентність»:

– здатність є найбільш уживаним та ключовим словом для розуміння і визначення компетентностей (В. Луговий) [3];

– готовність фахівця включитися в певну діяльність (А. Аронов) [4];

– володіння компетенцією, синтез когнітивного, предметно-практичного й особистісного досвіду людини [1].

Компетенції бухгалтера – це здатність виконувати роботу бухгалтера у відповідності з вимогами посади, а вимоги посади – це завдання і стандарти їх виконання, прийняті на підприємстві. Спеціальна модель компетенцій бухгалтера складається з таких видів компетенцій і компетентностей:

– робота з людьми (керування відносинами; робота в команді; впливу);

– робота з інформацією (збір, обробка, збереження та аналіз інформації; складання звітності, прийняття рішень);

– розвиток бізнесу (особистий розвиток; генерування та обґрунтування ідей);

– досягнення результатів (планування; чіткість управління).

Для впевненого поступу у майбутнє вітчизняне суспільство потребує фахівців, підготовлених відповідно світовим освітнім вимогам, компетентних, амбітних, з інноваційним мисленням та сформованим прагненням реалізувати власні ідеї у суспільній життєдіяльності.

При найбільш повному визначенні професійного бухгалтера можна зазначити, що сучасний бухгалтер – це, насамперед, менеджер, який здійснює керівництво колективом. Отже, він повинен бути аналітиком, оскільки прийняття рішень здійснюється на основі системного аналізу ситуацій; висококваліфікованим спеціалістом у питаннях правового, податкового та іншого законодавства. Він повинен чітко орієнтуватися в бізнес-середовищі та швидко реагувати на зміни в ньому; це фінансист, який вміє грамотно розпоряджатися грошовими коштами підприємства.

Професійні бухгалтери в усьому світі виконують у суспільстві важливу роль, виправдовуючи суспільну довіру, вони повинні надавати суспільству свої послуги на високому рівні, тому що користувачі фінансової інформації покладаються на об'єктивність даних і порядність професійних бухгалтерів у їхній діяльності. Тому представники бухгалтерських професій зацікавлені у дотриманні не тільки високого рівня роботи, але й етичних вимог, покликаних забезпечити такий рівень. У зв'язку з цим Міжнародна федерація бухгалтерів прийняла Кодекс етики професійних бухгалтерів у 1996 р. Кодекс являє собою етичні вимоги до бухгалтерів, і є зразком для національних етичних рекомендацій. Кодекс визначає, що мета бухгалтерської професії полягає у виконанні роботи відповідно до

найвищих стандартів професіоналізму на засадах компетентнісного підходу.

Компетентність характеризує здатність людини (фахівця) реалізовувати свій людський потенціал для професійної діяльності. Отже, компетентність фахівця — це виявлені ним на практиці прагнення й здатність (готовність) реалізувати свій потенціал (знання, уміння, досвід, особистісні якості й ін.) для успішної творчої (продуктивної) діяльності в професійній і соціальній сфері, усвідомлюючи її соціальну значимість і особисту відповідальність за результати цієї діяльності, необхідність її постійного вдосконалення.

Таким чином, економічна компетентність майбутнього фахівця є інтегрованим індивідуальним утворенням на основі характеристики рівня професійної підготовленості бухгалтера, заснованої на фундаментальних фахових знаннях і відпрацьованих уміннях, які виявляються в єдності з особистими якостями.

В організації бухгалтерського обліку необхідно: обґрунтовано і свідомо обирати співробітників бухгалтерії, а також постійно здійснювати процес моніторингу і розвитку компетенцій бухгалтерів. Компанія, яка зможе керувати компетенціями бухгалтера, забезпечить собі адаптацію до невизначеності і нестабільності економіки протягом тривалого періоду часу.

Інформаційні джерела:

1. Пометун О.І. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентнісного підходу в українській освіті / О. І. Пометун // Компетентнісний підхід у сучасній освіті : Світовий досвід та українські перспективи / під заг. ред. О.В.Овчарук. – К. : К.І.С. – 112 с. – (Бібліотека з освітньої політики).

2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О.В.Овчарук. – К. : К.І.С., 2004. – 112 с.

3. Луговий В.І. Освіта, навчання, інформація, компетентність: канонізація понять (теоретико-методологічний дискурс) / В.І.Луговий // Модернізація вищої освіти в Україні і світі : десять років наукового пошуку : колективна Монографія. – К., 2009. – С. 178–210.

4. Бермус А.Г. Проблемы и перспективы реализации компетентностного подхода в образовании [Электронный ресурс] / А.Г.Бермус // Интернет-журнал «Эйдос». – 2005. – 10 сентябрь. – Режим доступа : <http://www.eidos.ru>.